

1. Principis essencials de la potestat sancionadora

D'acord amb l'esquema dual plantejat per les lleis 39/2015 i 40/2015, amb l'objectiu de regular —cadascuna i respectivament— les relacions *ad extra* entre l'Administració i els ciutadans i les relacions *ad intra* entre administracions, els principis essencials del procediment sancionador es regulen a la Llei 39/2015, i el règim jurídic substantiu de la potestat sancionadora, a la Llei 40/2015.

Principi de legalitat

L'article 25 de la Llei 40/2015 estableix que la potestat sancionadora de les administracions públiques s'exercirà quan hagi estat expressament reconeguda per una norma amb rang de llei, amb aplicació del procediment previst per al seu exercici i d'acord amb l'establert en aquesta Llei i en la Llei de procediment administratiu comú de les administracions públiques. Per tant:

- És necessària l'atribució expressa per norma amb rang de llei.
- És necessari que l'exercici de la mateixa s'articuli per mitjà del procediment previst per al seu exercici.
- El procediment serà el previst a la Llei 39/2015.
- L'exercici de la potestat sancionadora correspon als òrgans administratius que la tinguin expressament atribuïda, per disposició de rang legal o reglamentari.

Finalment, els apartats 3 i 4 de l'article 25 recullen dues determinacions, una de positiva i una altra de negativa.

La positiva: les disposicions del capítol de la llei dedicat als principis de la potestat sancionadora seran extensives a l'exercici per les administracions públiques de la seva potestat disciplinària respecte del personal al seu servei, qualsevol que sigui la naturalesa jurídica de la relació d'ocupació.

La negativa: les disposicions d'aquest capítol no seran aplicables a l'exercici per les administracions públiques de la potestat sancionadora respecte dels que n'estiguin vinculats per relacions regulades per la legislació de contractes del sector públic o per la legislació patrimonial de les administracions públiques.

Principi d'irretroactivitat

Disposa l'article 26 de la LRJSP que seran aplicables les disposicions sancionadores vigents en el moment de produir-se els fets que constitueixin infracció administrativa.

Les disposicions sancionadores tindran efecte retroactiu quan afavoreixin el presumpte infractor, tant en el que refereix a la tipificació de la infracció com a la sanció i als seus terminis de prescripció, fins i tot respecte de les sancions pendents de compliment en entrar en vigor la nova disposició.

De l'article 26, en podem treure les conclusions següents:

Seran aplicables les disposicions sancionadores vigents en el moment de produir-se els fets que constitueixen infracció administrativa.

Es tracta d'introduir el principi que la mateixa Constitució preveu de la irretroactivitat de les disposicions sancionadors no favorables.

La formulació en positiu permet afirmar que la tipificació necessàriament ha de coincidir amb el moment en què es produeixen els fets que són presumptament sancionables.

Les disposicions sancionadores han de produir efecte retroactiu quan afavoreixin el presumpte infractor, tant en el referit a la tipificació de la infracció com a la sanció i als seus terminis de prescripció, fins i tot respecte de les sancions pendents de compliment en entrar en vigor la nova disposició.

Principi de tipicitat

El principi de tipicitat el desenvolupa l'article 27 de la LRJSP. Estableix aquest precepte legal que només constitueixen infraccions administratives les vulneracions de l'ordenament jurídic previstes com a tals infraccions per una llei, sense perjudici del que es disposa per a l'Administració local al «Títol XI» de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, en els termes estudiats prèviament.

Les infraccions administratives s'han de classificar per la Llei en lleus, greus i molt greus.

Només per la comissió d'infraccions administratives es podran imposar sancions que, en tot cas, estaran delimitades per la Llei.

TEMA2. PRINCIPIS ESSENCIALS DE LA POTESTAT SANCIONADORA. PRINCIPIS DE RESPONSABILIDAD PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Les disposicions reglamentàries de desenvolupament podran introduir especificacions o graduacions al quadre de les infraccions o sancions establertes legalment que —sense constituir noves infraccions o sancions ni alterar la naturalesa ni els límits que la Llei preveu— contribueixin a la més correcta identificació de les conductes o a la més precisa determinació de les sancions corresponents.

Les normes definidores d'infraccions i sancions no seran susceptibles d'aplicació analògica.

Principi de responsabilitat

Segons l'article 28 de la LRJSP, només podran ser sancionades per fets constitutius d'infracció administrativa les persones físiques i jurídiques, així com —quan una llei els reconegui capacitat d'obrar— els grups d'afectats, les unions i les entitats sense personalitat jurídica i els patrimonis independents o autònoms que en resultin responsables a títol de dol o culpa.

Per tant, el títol d'imputació és dol o culpa, no la mera negligència.

Les responsabilitats administratives que es derivin de la comissió d'una infracció seran compatibles amb l'exigència a l'infractor de la reposició de la situació alterada al seu estat originari, així com amb la indemnització pels danys i perjudicis causats, que serà determinada i exigida per l'òrgan a què correspongui l'exercici de la potestat sancionadora. Si no es satisfà la indemnització en el termini que es determina a aquest efecte en funció de la seva quantia, es procedirà en la forma prevista a l'article 101 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre. Disposa l'article 101 de la LPACAP:

1. Si en virtut d'un acte administratiu s'ha de satisfer una quantitat líquida s'ha de seguir el procediment que preveuen les normes reguladores del procediment de constrenyiment.
2. En tot cas, no es pot imposar als administrats una obligació pecuniària que no estigui establerta d'acord amb una norma de rang legal.

Quan el compliment d'una obligació establerta per una norma amb rang de llei correspongui a diverses persones conjuntament, hauran de respondre, si escau, de manera solidària de les infraccions que es cometin i de les sancions que s'imposin. No obstant això, quan la sanció sigui pecuniària i si és possible, s'ha d'individualitzar en la resolució en funció del grau de participació de cada responsable.

TEMA2. PRINCIPIES ESSENCIALS DE LA POTESTAT SANCIONADORA. PRINCIPIES DE RESPONSABILIDAD PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Les lleis reguladores dels diferents règims sancionadors poden tipificar com a infracció l'incompliment de l'obligació de prevenir la comissió d'infraccions administratives per als que es trobin subjectes a una relació de dependència o vinculació. Així mateix, podran preveure els supòsits en què determinades persones han de respondre del pagament de les sancions pecuniàries imposades a les que en depenguin o n'estiguin vinculades.

Principi de proporcionalitat

D'acord amb l'article 29 de la LRJSP, les sancions administratives, siguin o no de naturalesa pecuniària, en cap cas hauran d'implicar, directament o subsidiària, privació de llibertat.

L'establiment de sancions pecuniàries haurà de preveure que la comissió de les infraccions tipificades no resulti més beneficiosa per a l'infractor que el compliment de les normes infringides.

En la determinació normativa del règim sancionador, així com en la imposició de sancions per les administracions públiques s'haurà d'observar la deguda idoneïtat i necessitat de la sanció que cal imposar i la seva adequació a la gravetat del fet constitutiu de la infracció. La graduació de la sanció ha de considerar especialment els criteris següents:

- a) El grau de culpabilitat o l'existència d'intencionalitat.
- b) La continuïtat o persistència en la conducta infractora.
- c) La naturalesa dels perjudicis causats.
- d) La reincidència, per comissió en el terme d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan així hagi estat declarat per resolució ferma en via administrativa.

Quan ho justifiqui la deguda adequació entre la sanció que s'hagi d'aplicar amb la gravetat del fet constitutiu de la infracció i les circumstàncies concurrents, l'òrgan competent per resoldre podrà imposar la sanció en el grau inferior.

Quan de la comissió d'una infracció en derivi necessàriament la comissió d'una altra o d'unes altres, s'haurà d'imposar només la sanció corresponent a la infracció més greu comesa.

TEMA2. PRINCIPIS ESSENCIALS DE LA POTESTAT SANCIONADORA. PRINCIPIS DE RESPONSABILIDAD PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Serà sancionable, com a infracció continuada, la realització d'una pluralitat d'accions o omissions que infringeixin el mateix o uns preceptes administratius semblants, en execució d'un pla preconcebut o aprofitant idèntica ocasió.

Principi de prescripció

La prescripció determina que el transcurs d'un període determinat de temps extingeix la possibilitat de declarar, exigir o reprimir una vulneració de l'ordenament jurídic. El seu fonament es troba en la seguretat jurídica i implica un límit a l'exercici de *ius puniendi*. La llei confereix a l'Administració la potestat sancionadora però al mateix temps imposa que s'exerceixi aquesta potestat en un determinat termini, que un cop acabat la vulneració de l'ordenament jurídic queda impune i la sanció imposada ja no es pot exigir.

La prescripció d'infraccions i sancions la regula l'article 30 de la LRJSP. D'acord amb aquest precepte legal, les infraccions i sancions han de prescriure segons el que es disposa a les lleis que les estableixen. Si aquestes no fixen terminis de prescripció, les infraccions molt greus prescriuran als tres anys, les greus als dos anys i les lleus als sis mesos; les sancions imposades per faltes molt greus prescriuran als tres anys, les imposades per faltes greus als dos anys i les imposades per faltes lleus a l'any.

El termini de prescripció de les infraccions començarà a comptar des del dia en què s'hagi comès la infracció. En el cas d'infraccions continuades o permanents, el termini començarà des que va acabar la conducta infractora.

La prescripció s'interromp amb l'inici d'un procediment administratiu de naturalesa sancionadora —amb coneixement de l'interessat—. S'ha de reiniciar el termini de prescripció si l'expedient sancionador estigués paralitzat durant més d'un mes per causa no imputable al presumpte responsable.

El termini de prescripció de les sancions començarà a comptar des de l'endemà del dia en què sigui executable la resolució per la qual s'imposa la sanció o hagi transcorregut el termini per recórrer-la.

La prescripció s'interromp amb l'inici d'un procediment d'execució —amb coneixement de l'interessat—. Tornarà a transcórrer el termini si es paralitza durant més d'un mes per causa no imputable a l'infractor.

En el cas de presumpta desestimació del recurs d'alçada interposat contra la resolució per la qual s'imposa la sanció, el termini de prescripció de la sanció

TEMA2. PRINCIPIS ESSENCIALS DE LA POTESTAT SANCIONADORA. PRINCIPIS DE RESPONSABILIDAD PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

començarà a comptar des de l'endemà del dia en què acabi el termini legalment previst per a la resolució d'aquest recurs.

2. Principis de responsabilitat patrimonial de les administracions públiques

Principis

La responsabilitat patrimonial de les administracions públiques és una figura de llarga tradició en el dret espanyol que enllaça amb el principi d'indemnitat dels ciutadans, de manera que s'aconsegueix la indemnització dels danys causats quan el particular pateix un perjudici com a conseqüència del funcionament del servei públic (ja sigui normal o anormal) i, específicament, quan no es té obligació de suportar aquests danys.

Els supòsits pels quals s'origina la responsabilitat patrimonial de l'Administració són els següents:

- Per funcionament normal o anormal dels serveis públics, article 106 Constitució espanyola: «Els particulars tindran dret a ser indemnitzats.» El dany s'origina pel funcionament d'un servei públic gestionat per l'Administració.
- Per actes legislatius.
- Per actuacions judicials, article 121 de la Constitució espanyola: error judicial, presó preventiva o funcionament anormal de l'Administració de justícia.

Aquests supòsits es caracteritzen perquè el subjecte causant només pot ser el poder executiu, legislatiu o judicial, i el subjecte passiu sempre és l'Administració.

Perquè existeixi responsabilitat patrimonial de l'Administració ha d'existir, com es detallarà més endavant, un dany efectiu, avaluable econòmicament i individualitzat, que sigui imputable a una Administració pública.

Aquesta imputació pot ser per funcionament normal o anormal, o per acte o fet jurídic, sense cap referència a la idea de culpa (sempre que intervingui una relació de causalitat entre el dany i el fet o acte determinant d'aquest).

TEMA2. PRINCIPIES ESSENCIALS DE LA POTESTAT SANCIONADORA. PRINCIPIES DE RESPONSABILIDAD PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Per tant, l'àmbit de la responsabilitat de l'Administració, interpretat en termes objectius, és amplíssim, ja que cobreix danys físics i morals, perjudicis derivats d'actuacions il·lícites de l'Administració i també perjudicis derivats d'actuacions lícites. En altres paraules: l'Administració ha de respondre per tots els perjudicis que causi a l'administrat, sempre que no hagin de ser assumits per aquest.

Aquest tipus de responsabilitat té la seva primera regulació a l'article 106.2. de la Constitució espanyola: «Els particulars, en els termes establerts per la llei, tindran dret a ser indemnitzats per qualsevol lesió que pateixin en qualsevol dels seus béns i drets, llevat dels casos de força major, sempre que la lesió sigui conseqüència del funcionament dels serveis públics.» I el seu desenvolupament l'apliquen la LPACAP i la LRJSP.

Les característiques bàsiques de la responsabilitat patrimonial de l'Administració regulades en les dues lleis administratives citades poden concretar-se en les següents:

- És unitària i afecta totes les administracions públiques. Deriva de qualsevol forma d'actuació administrativa, independentment del règim jurídic a què se sotmeti.
- És directa; la responsabilitat patrimonial s'exigeix i s'imputa directament a l'Administració, tant si el dany s'ha causat de manera impersonal com si l'ha causat un agent de l'Administració. L'Administració disposa d'una acció de retorn, sobre la base de la qual exercirà la corresponent responsabilitat davant del funcionari. L'excepció a això ocorre quan el dany causat pel funcionari sigui conseqüència d'una activitat delictiva; en aquest cas el perjudicat interposarà la corresponent acció penal i responsabilitat civil. Només en cas d'insolvència respondrà l'Administració.
- És objectiva, de manera que és aliena als conceptes de culpa o negligència: atén només el fet danyós.

L'objecte d'aquest apartat és establir els principis de la responsabilitat patrimonial de les administracions públiques, la indemnització derivada de la responsabilitat patrimonial de les administracions públiques, la responsabilitat patrimonial de les autoritats i personal al servei de les administracions públiques i la responsabilitat penal. No és, doncs, desenvolupar el procediment per exigir la responsabilitat patrimonial de les administracions públiques, que es regula mitjançant la LPACAP.

TEMA2. PRINCIPIS ESSENCIALS DE LA POTESTAT SANCIONADORA. PRINCIPIS DE RESPONSABILIDAD PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Els particulars tindran dret, segons l'article 32 de la LRJSP, a ser indemnitzats per les administracions públiques corresponents de tota lesió que pateixin en qualsevol dels seus béns i drets, sempre que la lesió sigui conseqüència del funcionament normal o anormal dels serveis públics, excepte en els casos de força major o de danys que el particular tingui el deure jurídic de suportar d'acord amb la llei.

L'anul·lació en via administrativa o per l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu dels actes o les disposicions administratives no pressuposa, per si mateixa, dret a la indemnització.

En tot cas, el dany al·legat haurà de ser efectiu, avaluable econòmicament i individualitzat en relació amb una persona o grup de persones.

Així mateix, els particulars tindran dret a ser indemnitzats per les administracions públiques de tota lesió que pateixin en els seus béns i drets com a conseqüència de l'aplicació d'actes legislatius de naturalesa no expropiatòria de drets que no tinguin el deure jurídic de suportar quan així s'estableixi en els propis actes legislatius i en els termes que s'hi especifiquin.

La responsabilitat de l'Estat legislador podrà sorgir també en els supòsits següents, sempre que concorrin els requisits previstos als apartats anteriors:

- a) Quan els danys derivin de l'aplicació d'una norma amb rang de llei declarada inconstitucional, sempre que concorrin els requisits de l'apartat 4.
- b) Quan els danys derivin de l'aplicació d'una norma contrària al dret de la Unió Europea.

Si la lesió és conseqüència de l'aplicació d'una norma amb rang de llei declarada inconstitucional, procedirà la seva indemnització quan el particular hagi obtingut, en qualsevol instància, sentència ferma desestimària d'un recurs contra l'actuació administrativa que va ocasionar el dany, sempre que s'hagués al·legat la inconstitucionalitat posteriorment declarada.

Si la lesió és conseqüència de l'aplicació d'una norma declarada contrària al dret de la Unió Europea, es procedirà a la indemnització quan el particular hagi obtingut, en qualsevol instància, sentència ferma desestimària d'un recurs contra l'actuació administrativa que va ocasionar el dany, sempre que s'hagués al·legat la infracció del dret de la Unió Europea posteriorment declarada. Així mateix, s'hauran de complir els requisits següents:

- a) La norma ha de tenir per objecte conferir drets als particulars.

TEMA2. PRINCIPIS ESSENCIALS DE LA POTESTAT SANCIONADORA. PRINCIPIS DE RESPONSABILIDAD PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

b) L'incompliment ha d'estar suficientment caracteritzat.

c) Ha d'existir una relació de causalitat directa entre l'incompliment de l'obligació imposada a l'Administració responsable pel dret de la Unió Europea i el dany patit pels particulars.

La sentència que declari la inconstitucionalitat de la norma amb rang de llei o declari el caràcter de norma contrària al dret de la Unió Europea produirà efectes des de la data de la seva publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat* o al *Diari Oficial de la Unió Europea*, segons el cas, tret que s'hi estableixi una altra cosa.

La responsabilitat patrimonial de l'Estat pel funcionament de l'Administració de justícia es regirà per la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (LOPJ). Els articles del 292 al 297 d'aquesta norma orgànica són els encarregats de regular aquesta responsabilitat.

Se seguirà el procediment previst a la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques per determinar la responsabilitat de les administracions públiques pels danys i perjudicis causats a tercers durant l'execució de contractes quan siguin conseqüència d'una ordre immediata i directa de l'Administració o dels vicis del projecte elaborat per aquesta mateixa sense perjudici de les especialitats que, si escau, estableixi el Reial decret legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de contractes del sector públic.

El Consell de Ministres fixarà, segons l'article 32 de la LRJSP, l'import de les indemnitzacions que procedeixi abonar quan el Tribunal Constitucional hagi declarat, a instàncies de part interessada, l'existència d'un funcionament anormal en la tramitació dels recursos d'empara o de les qüestions d'inconstitucionalitat. El recurs d'empara es regula al «Títol III», articles del 41 al 58 de la Llei orgànica 2/1979, de 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional (LOTC); i el «Títol II» d'aquesta norma orgànica regula els procediments de declaració d'inconstitucionalitat, articles del 27 al 40.

És clar que perquè sorgeixi la responsabilitat de les administracions públiques és necessària l'existència d'una lesió patrimonial o dany econòmicament avaluable, l'antijuridicitat del dany o lesió i la imputabilitat de tot això a una concreta Administració pública.

El primer requisit perquè neixi aquest dret és el recollit a l'apartat 2 de l'article 32: el dany al·legat haurà de ser efectiu, avaluable econòmicament i individualitzat en relació amb una persona o grup de persones.

TEMA2. PRINCIPIS ESSENCIALS DE LA POTESTAT SANCIONADORA. PRINCIPIS DE RESPONSABILIDAD PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONES PÚBLICAS

El segon requisit el constitueix la causa d'imputació, la qual ha de tenir com a base que el dany o lesió patrimonial patit sigui conseqüència del funcionament normal o anormal dels serveis públics en una relació directa i immediata i exclusiva de causa-efecte, sense la intervenció d'elements estranys que poguessin influir alterant el nexa causal.

El tercer requisit consisteix que ens trobem davant un supòsit en el qual la posició del subjecte a qui se li imputa la conducta està ocupada per una persona o ens que actuï subjecte a dret administratiu.

El quart requisit és la necessitat que la lesió patrimonial sigui antijurídica, la qual cosa es desprendreà del fet que el particular no tingui cap deure jurídic de suportar les lesions o danys causats.

Indemnització

La regla comuna sobre la indemnització es troba recollida a l'apartat 1 de l'article 34 de la Llei 40/2015: «Només són indemnitzables les lesions produïdes al particular provinents de danys que aquest no tingui el deure jurídic de suportar d'acord amb la llei.»

La indemnització s'ha de calcular conformement als criteris de valoració establerts en la legislació fiscal, d'expropiació forçosa i altres normes aplicables, i es ponderaran, si escau, les valoracions predominants al mercat. En els casos de mort o lesions corporals es pot prendre com a referència la valoració inclosa en els barems de la normativa vigent en matèria d'assegurances obligatòries i de la Seguretat Social.

Per tant, la prova pericial es converteix en indispensable per dilucidar aquesta responsabilitat i es considera indemnitzable no només el dany emergent sinó també el lucre cessant.

La quantia de la indemnització es calcularà amb referència al dia en què la lesió efectivament es va produir, sense perjudici de la seva actualització a la data en què es posi fi al procediment de responsabilitat conformement a l'índex de garantia de la competitivitat, fixat per l'Institut Nacional d'Estadística, i dels interessos que procedeixin per demora en el pagament de la indemnització fixada.

La indemnització procedent es podrà substituir per una compensació en espècie o ser abonada mitjançant pagaments periòdics quan resulti més adequat per

TEMA2. PRINCIPIS ESSENCIALS DE LA POTESTAT SANCIONADORA. PRINCIPIS DE RESPONSABILIDAD PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

aconseguir la reparació deguda i convingui a l'interès públic, sempre que existeixi acord amb l'interessat.

Per tant, la indemnització comprendrà:

- Danys patrimonials:
 - Lucre cessant: beneficis deixats de percebre, no meres expectatives de guanys
 - Dany emergent: dany cert o real causat.
- Danys personals:
 - Dany moral: caràcter afectiu mancat de paràmetres o mòduls objectius, la qual cosa condueix a valorar-ho en una xifra raonable que sempre tindrà un cert component subjectiu. Per acreditar-ho n'hi ha prou amb la prova dels fets bàsics en què es concreta la pèrdua de salut o el dany fisiològic.
- Patiments físics o psíquics: lesions físiques o mentals patides pel perjudicat l'avaluació del qual s'ha de fer mitjançant una apreciació racional encara que no matemàtica a causa de les dificultats que comporta la traducció a paràmetres monetaris de circumstàncies complexes i subjectives. És absolutament independent de les circumstàncies econòmiques que envolten el perjudicat.
- Interessos de demora: l'article 17.2. de la Llei 47/2003, de 26 de novembre, general pressupostària (LGP) remet a l'interès legal de demora que es fixa a la Llei de pressupostos generals de l'estat cada any.

Responsabilitat patrimonial de les autoritats i personal al servei de les administracions públiques

L'exigència de responsabilitat patrimonial de les autoritats i personal al servei de les administracions públiques es regula essencialment a l'article 36 de la Llei 40/2015, d'acord amb les regles següents:

- Té caràcter de legislació bàsica i és, per tant, aplicable al personal al servei de qualssevol administracions públiques.

TEMA2. PRINCIPIS ESSENCIALS DE LA POTESTAT SANCIONADORA. PRINCIPIS DE RESPONSABILIDAD PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

- Mitjançant el requeriment directe per part dels particulars a l'Administració pública, s'impedeix al perjudicat dirigir la seva reclamació inicialment contra l'agent causant del dany, de manera que la responsabilitat del funcionari queda limitada a la via de retorn a la qual s'obliga l'Administració per als casos en què intervingués dol, culpa o negligència greu per part del funcionari.
- L'Administració pública, una vegada indemnitzats els lesionats, ha d'exigir d'ofici —en via administrativa de les seves autoritats i altre personal al seu servei— la responsabilitat en què haguessin incorregut per dol, culpa o negligència greu.

Dels apartats 3, 4, 5 i 6 de l'article 36 podem treure les conclusions següents:

- Normalment, l'òrgan competent acordarà la iniciació del procediment notificant aquest acord als interessats, amb un termini de 15 dies perquè aportin documents i proves.
- És preceptiu sol·licitar informe al servei en el funcionament del qual s'hagi ocasionat la presumpta lesió indemnitzable.
- Es tracta d'un procediment similar al de la potestat disciplinària.

Responsabilitat penal

Les regles comunes sobre responsabilitat penal es contenen a l'article 37, la qual cosa no impedeix l'aplicació i les regles comunes de caràcter penal. L'article 37 assenyala:

1. La responsabilitat penal del personal al servei de les administracions públiques, així com la responsabilitat civil derivada del delictes s'exigeix d'acord amb el que preveu la legislació corresponent.
2. L'exigència de responsabilitat penal del personal al servei de les administracions públiques no suspèn els procediments de reconeixement de responsabilitat patrimonial que s'instrueixin, llevat que la determinació dels fets en l'ordre jurisdiccional penal sigui necessària per fixar la responsabilitat patrimonial.